Какво му трябва на човек, когато реши да пътува за чужбина?

Ако сте чели миналите броеве на списанието, знаете, че пред Вас е рубриката „Информация – как да преживея в чужбина и има ли нужда българинът от нея?“. Информация, конкретна, точна, важна за неговото законно и спокойно пребиваване в съответната страна, в случая ЧР.

Човек и добре да живее, понякога изпада в ситуация на затруднение, на безнадеждност да си помогне сам (заболяване, злополука, грижи за децата, загуба на работа или пенсиониране), когато не може финансово да се обезпечи. За решаването на тези проблеми, има редица възможности, предвидени във всяка социална система, но различна в отделните държави на ЕС. Общото на всички социални системи е да помагат на гражданите си.

Запомнете – на гражданите си!

Основен принцип за право на получаване на помощ е наличието на съответно гражданство или най-малко, на постоянна регистрация на местоживеене в ЧР. За чужденци, които имат постоянно пребиваване в Република Чехия, е необходимо да се отговаря на условието за пребиваване в Чехия най-малко 365 дни. Гражданите на ЕС могат да кандидатстват за социални помощи, след като получат разрешение за временно пребиваване (přechodný pobyt), в някои случаи след 3 месеца – т.е за отделните видове помощи има различни условия за тяхното получаване.

Когато човек живее дълго време в чужбина като нашия герой, за когото не сме забравили, е необходимо да познава и системата за подпомагане на гражданите, изпаднали в беда или затруднено положение, която в ЧР се осъществява чрез социалните служби на общините по местоживеене.

Чешката социална система е многоразмерна, включва разнородни видове помощи, една от най-добре развитите в ЕС.

Ще изброим някои от основните области за получаване на помощи:

- помощи за живеене (за наем);
- помощи за безработни;
- помощи за семейството и децата;
- помощи за пенсионери;
- помощи за учение;
- помощи при заболяване и др.

Като живота сложен, но и като живота елементарен е процесът за получаване на помощ:

1. Действително да се нуждаете от помощ;
2. Да представите точната молба/заявление;
3. Да приложите необходимите и достатъчни документи.

Най-същественото е, че при изпълнение на изброените условия, може да получите и различни по вид помощи!

И така ще ви запозная последователно с основните видове помощи:

Помощ за живеене (за наем), е една от основните помощи в ЧР и се отпуска на всички с постоянно местоживеене в ЧР, с ниски доходи, недостатъчни да покриват ежедневните им нужди за живот.

Какъв е размерът на помощта за живеене (за наем) през 2017?

Точният размер на помощта се определя сравнително сложно, зависи от това дали молителят живее в собствено жилище или жилище под наем, колко лица живеят в жилището, дали е апартамент или къща и т.н. От значение е къде се намира жилището (голям град или малка община).

Кой има право да получи помощ за живеене (за наем)?

Всеки, който има ниски доходи а високи разходи за живеене, може да подаде молба за този вид помощ. Може да се подаде самостоятелна молба или молба от цялото семейство или домакинство. Задължително условие за подаване на молба за помощ за живеене е да сте регистрирани постоянно на този адрес (trvalý pobyt na této adrese). За едно жилище (един адрес) може да се подаде само 1 основна молба за помощ, с един главен заявител и останалите като съпътстващи членове, какъвто можете да бъдете при нужда и Вие, в случай че имате адресна регистрация.

<u>Важно:</u> Класическото общежитие (ubytovna) или хотел не могат да се считат за място на постоянна регистрация.

Какво главно включват разходите за живеене?

Кандидатът за помощ представя действителните разходи-живот за 3 месеца назад – фактури, разписки и други за:

- наем или фонд поддръжка;
- ел. енергия, вода, газ;
- отопление;
- служби и др.

При определяне правото на помощ се имат предвид, както действителните, така и нормативните разходи за живеене. Нормативните разходи за живеене за всяка година са определени от държавата по вид и размер, според големината на общината, вида на мястото за живеене и броя на лицата, които живеят в жилището.

Тези разходи се използват за основа при определяне размера на конкретната помощ, която отчита всеки случай индивидуално и независимо.

<u>Не забравяйте:</u> Помощта се получава въз основа на Вашата адресна регистрация за постоянно живеене, документите, които можете да приложите, нормативните разходи,

„Информация – как да преживея в чужбина и има ли нужда българинът от нея?“

които отговарят за случая и конкретните условия, които определят индивидуалността на помощта.

В случай, че действителните разходи за живеене са по-високи от нормативно определените, помощта се изплаща до размера на нормативните разходи. Например: ако живеете в Прага с 4-членно семейство, плащате наем в размер на 30 000 ч. кр. и подадете молба за получаване на помощ за живеене, в случай, че получите потвърждение за нейното получаване, размерът на помощта няма да отговаря на действителните разходи, а ще бъде изплатен до размера на нормативните разходи, в случая до 18 577 ч. кр. (нормативни разходи за 4 лица, живеещи в Прага).

Таблиците за Нормативни разходи за живеене в чешки крони, при жилище под наем, са представени като сравнителен ориентир, но размерът на конкретната помощ може значително да се отличава:

Брой лица	Прага	над 100 000	50000 – 99999	10000 – 49999	до 9999
1	7720	6114	5822	4950	4763
3	14896	12022	11500	9939	9604
4	18577	15112	14482	12599	12195

Размер на разходите, сравнени с наемите

Размер на разходите, сравнени с наемите от 01.01.2017 до 31.12.2017 г.

Брой лица	Крони
1/едно	1944
2/две	2660
3/три	3478
4 или повече	4194

Размер на помощта за отопление с твърдо гориво от 01.01.2017 до 31.12.2017 г.

Брой лица	Крони
1 /едно	711
2 /две	973
3 /три	1272
4 или повече	1572

Помощта за живеене се изплаща в случай, че се отнася за лице или група лица, които се намират в материално затруднено положение или право на тази помощ имат лица, на които след заплащане на действителните разходи за живеене, не им остават средства за преживяване.

Помощите за живеене се изплащат в Бюрата по труда – по постоянното местоживеене на кандидата (trvalý pobyt).

<u>Важно:</u> Когато подавате молба за получаване на помощ е необходимо заявлението да бъде попълнено точно, изцяло и за всички лица, които живеят в едно домакинство. Ако не сте в състояние да си попълните сами молбата, служителите в социалната служба ще Ви помогнат с нейното попълване.

Не забравяйте, правото на получаване на помощ е свързано с подаването на много потвърждаващи документи, за да бъде определен конкретният и индивидуален размер именно на Вашата помощ, така че обстойно подготвяйте приложенията към молбата, като например:

1. Валиден личен документ, включително и за деца под 15 години и техните удостоверения за раждане.

2. Документ за използването на жилището, договори, актове, адресна регистрация и др.

3. Информация за деца на издръжка и документи за задължение за издръжка.

4. Документ за здравословното състояние, потвърждаващ дългосрочно неблагоприятно здравословно състояние или временно неработоспособност.

5. За всяко лице, доказателство за размера на месечния доход за три календарни месеца назад, доказателство за пенсия за старост или инвалидност.

6. Документи за цялостното социално и материално положение.

7. Банкови извлечения.

8. Документи за всяко лице, което получава здравноосигурителни обезщетения поради бременност или майчинство, доказателство за получаване на тези обезщетения и други документи, потвърждаващи Вашия материален и социален статус и др.

База при определяне правото и размера на конкретната помощ на лицето или семейството е размерът на животния минимум, валиден през годината. Животният минимум на домакинство, представлява сума от отделните части на неговите членове. За 2017 г. неговият валиден размер в крони, за месец е:

- 3 410 ч. кр. за лице, живеещо самостоятелно;
- 3 140 ч. кр. за 1 лице в домакинство;
- 2 830 ч. кр. за второ и следващо лице в домакинство.

За деца:

- 1 740 ч. кр. – до 6-годишна възраст;
- 2 140 ч. кр. – от 6 до 15 г.;
- 2 830 ч. кр. – от 15 до 26 г. (несамостоятелни).

И накрая, ще напомня, че като граждани на Европейския съюз е добре да разполагате и с потвърждение за това, че не получавате помощ и в България.

Помощта за живеене е една от основните видове възможни помощи, характеризиращи и отличаващи чешката социална система. В следващите броеве ще продължим с останалите видове помощи, съобразно изискванията на законодателството на ЕС и документите, които трябва да подготвите, за да имате шанс за конкретен вид помощ, ако изпаднете в затруднение. ◆

Полезни линкове:

- www.mpsv.cz/cs/2 (Министерство на труда и социалните работи), Podpora Úřad práce (Помощи – Бюро по труда),
- www.migrace.com/cs/poradna/informace-pro-cizince/obcane-eu-a-jejich-rodinni-prislusnici/socialni-podpora (миграция, помощ за чужденци)
- www.infocentrumbg.com (инфоцентър БГ- информация за българските граждани, живеещи в ЧР).